

## Begroting 2022: Algemene beschouwingen ChristenUnie Almelo

11 november 2021

### *Euforie in Almelo*

---

Een begrotingbehandeling op 11 november. Als politieke partij met een protestantse achtergrond heeft de ChristenUnie weinig met de elfde van de elfde, maar we weten uiteraard wel dat op 11 november officieel het carnavalsseizoen start. Historisch gezien is deze datum vastgesteld omdat er in de in de tijd voor kerst ook gevast werd. Dit gebeurde overigens uit armoede. Men bewaarde al het vlees uit de slachtmaand november voor kerst, en daarom werd er vanaf 12 november tot kerst gevast. Slim gecombineerd met de feestdag van Sint Maarten werd op die 11<sup>de</sup> november al het eten, dat niet lang houdbaar was, feestelijk opgegeten.

Ook deze begroting lijkt het startsein voor een groot feest. **Almelo heeft er simpelweg nog nooit zo goed voorgestaan.** We hebben jaren van bezuinigingen en het aanhalen van de broekriem achter de rug. Terwijl we nog bezig waren de 'taakstellingen' uit vorige begrotingen in te vullen dienden de volgende tegenslagen zich aan. Al dachten we iedere keer het diepste punt bereikt te hebben, er leek geen einde aan te komen. Wellicht dat we, in dit perspectief gezien, ons de huidige situatie nog euforischer voorstellen, maar zoals onze fractie bij de najaarsrapportage al heeft gezegd: het geld klotst spreekwoordelijk gezien ineens tegen de plinten.

Alles lijkt ineens mee te zitten. De algemene reserve die eind 2015 nog 20,7 miljoen euro negatief was, is begroot op een verwachte stand van 25 miljoen euro positief eind 2022. Via de najaarsrapportage is al 6,84 miljoen euro (dividend Cogas) gestort in de algemene reserve van het grondbedrijf. Prima. Deze vlek uit verleden is daarmee voor bijna de helft weggepoetst. We laten de erfenis uit het verleden ogenschijnlijk definitief achter ons. Er is bij de najaarsrapportage ook al een bestemmingsreserve van 4 miljoen euro gecreëerd om tekorten in het sociale domein op te vangen. Deze begroting reserveert daarnaast een bestemmingsreserve van 7 miljoen euro om geld te reserveren voor stadsontwikkeling, waarmee budget wordt gekoppeld aan de in de Perspectiefnota 2021 genoemde ontwikkelingen voor de binnenstad, spoorzone (stationsgebied, Kerkelanden, bedrijventerrein achter de molen) en de wijken Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek.

Wij willen hierbij het college complimenteren met het financieel weer op orde brengen van de Almelse begroting.

### *Euforie mag niet doorslaan in nonchalance*

---

Anderen beweren dat de datum 11 november samenhangt met het feit dat 11 het getal is van de dwazen en gekken. Carnaval is immers bij uitstek het feest van zothed, spot en uitbundigheid. We moeten als raad echter waken om niet door te slaan in 'gekkigheid'. Zeker met de gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht kan het gevaar ontstaan om (in verkiezingsprogramma's) van alles te gaan beloven. Geld speelt immers geen rol. Het debacle van de megalomane ambities uit het verleden is zomaar vergeten en voor je het weet herhaalt de geschiedenis zich. Euforie kan doorslaan in nonchalance, in even net een stapje minder doen waar het bijvoorbeeld gaat om begrotingsdiscipline. We moeten **blijven waken voor kostenbeheersing**. De meerjarige programmabegroting gaat bijvoorbeeld ook maar tot 2025. En een aantal zaken, zoals tekorten op het onderhoud kapitaalgoederen of het wegvallen van het dividend Cogas, vallen precies daarna pas. Met de spreekwoordelijke Calvinistische inslag is ons motto dan ook het

doen wat nodig is. Maar er is dus wel **ruimte voor investeringen**. Immers, hoewel Johannes Calvijn in zijn Institutie pleitte voor ‘maathouden’, had Calvijn wel degelijk oog voor vermaak en plezier.

### *Beleidsinhoud op hoofdlijn*

---

In de begroting zien we de financiering toegekend aan een aantal beleidsontwikkelingen waarvan in de Perspectiefnota 2021 al de richting is geschetst en die ook in lijn zijn met onze inzet en inbreng in het in 2018 gesloten coalitieakkoord. In het voorafgaande is al genoemd onze inzet op een blijvend financieel herstel. Mooi dat dat gelukt is. Wij willen tevens onze waardering uitspreken voor:

- De focus op een **preventieagenda in de zorg**, in het bijzonder het voorkomen van (vecht)scheidingen en het bevorderen van een gezonde leefstijl van onze inwoners. De ChristenUnie pleit al bijna 10 jaar voor een groter bewustzijn aangaande de gevolgen van een echtscheiding. Het is mooi dat dit aandachtspunt nu ook vanuit de stad zelf is aangedragen.  
Wat leefstijl betreft: precies vier jaar geleden, bij de behandeling van de programmabegroting 2018, is onze motie (met SP, GroenLinks en Leefbaar Almelo) voor Jongeren Op Gezond Gewicht op advies van het college (‘geen toegevoegde waarde’ / ‘waarschijnlijk zonde van de tijd’) weggestemd door de raad. Het verheugd ons dat het college nu wel een meerwaarde ziet in JOGG en een driejarige samenwerking is aangegaan.
- Het uitvoeren van pilots rond groepsgerichte financiering van **jeugdhulp in het onderwijs**. De verbinding tussen onderwijs (leerkracht) en jeugdhulp (hulpverlener) zien we als uitermate belangrijk voor een preventieve aanpak. Het college verwacht dat, wanneer er van individuele indicaties over wordt gegaan naar groepsgerichte bekostiging, er op de school een vorm van algemene voorziening kan worden gecreëerd waardoor de jeugdhulp voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag eenvoudiger, sneller en daarmee lichter toegankelijk wordt. Graag horen we wel hoe het college dat gaat evalueren.
- Het aanpakken van **laaggeletterdheid** en het voorstel de inzet van **4 schuldenspecialisten** met een jaar te verlengen zijn van direct belang voor onze inwoners en zijn nadrukkelijke wensen zoals ook wij die hebben in ons programma.
- De aandacht voor veiligheid en maatschappelijke (cyber)**weerbaarheid**. Voor de preventieve aanpak van mensenhandel en uitbuiting is eerder, bij de perspectiefnota 2020, al een incidenteel budget van 50.000 euro per jaar beschikbaar gesteld voor de periode 2021-2022. Wat ons betreft mag er in het programma veiligheid nog meer aandacht komen voor het bestrijden van mensenhandel en uitbuiting, ook voor de langere termijn!
- Het stimuleren van **energiebesparende maatregelen** en het opwekken van duurzame energie. Komende jaren wordt ook voor Almelo de energietransitie en de klimaatadaptatie een van de grootste uitdagingen. Inwoners die het niet zelf kunnen betalen om van het gas af te gaan zullen worden geconfronteerd met steeds hogere energieprijzen en uiteindelijk in de schuldhulpverlening belanden. De gemeente dient inwoners wat ons betreft bij de hand te nemen, als betrouwbare tussenpersoon die helpt om alles te regelen, zowel wat organisatie betreft, als wat de financiën betreft (leningen). De ‘gangmakers’ als goede voorbeelden (binnen het programma Nieuwstraatkwartier) zijn wat dat betreft een prima initiatief. We dienen een motie in dat naar de hele stad uit te breiden. Wel opmerkelijk dat er voor het **programma Duurzaamheid** vanaf 2023 geen middelen in de begroting zijn opgenomen (p. 92 begroting). Het lijkt ons niet de bedoeling het programma te stoppen. De nieuwe raad en/of coalitie zal hier een uitspraak over kunnen of moeten doen.

De programma’s Binnenstad (stadsontwikkeling), Economie, Mobiliteit en Cultuur, en de Bestuurscultuur diepen we in de volgende paragrafen iets verder uit.

## *Almelo de hoogte in?*

---

Via deze begroting wordt over de periode tot en met 2025 een bedrag van 7 miljoen euro gereserveerd in het **stadsontwikkelingsfonds**. We mogen aannemen dat het hier gaat om een bestemmingsreserve (onze financiële verordening kent het hele begrip fonds niet). Wakend voor een heropleving van de door ons verafschuwde ‘potjescultuur’ mogen we ook aannemen dat de precieze besteding van dit geld nog langs de raad komt en dat er zorgvuldig verantwoording wordt afgelegd. Als dat niet zo is, horen we dat graag.

Het college heeft een uitvoeringsagenda stadsontwikkeling opgesteld die ook publiek beschikbaar is gesteld (<https://www.almelo.nl/uitvoeringsagenda-stadsontwikkeling>). Die beschrijft de manier waarop we de stad willen ontwikkelen. Daarbij zijn gebieden benoemd die prioriteit krijgen, waaronder de binnenstad en de spoorzone. Daarnaast willen we bedrijventerreinen uitbreiden, de wijken Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek een impuls geven en een nieuwe, grote woningbouwlocatie ontwikkelen. Op deze manier wil Almelo haar krachtige positie als centrumgemeente in Noordwest Twente verder versterken. In het eerste kwartaal van 2022 wil het college een voorstel aan de gemeenteraad doen voor de aanpak van de uitvoering. Wij willen hiervoor alvast het volgende meegeven.

Almelo heeft plannen voor het bouwen van circa 3000 woningen. Daarmee worden nu de keuzes gemaakt die voor 50-100 jaar bepalend zullen zijn voor een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving. Almelo Noord-Oost hebben we afgeschreven en daar is Almelo de-facto aan failliet gegaan. Halen we deze plannen weer uit de kast? En wat hebben we geleerd van het verleden?

We kunnen huizen bouwen in de weilanden van Bornerbroek, dicht bij de A35. Dit is voor ontwikkelaars de makkelijke weg, de euro-tekenen staan al in de ogen. Of bouwen we binnenstedelijk, dicht bij het station, zodat inwoners juist het OV pakken? De Binnenstad (Stadskade) en de Spoorzone (Westerdok, Kerkelanden, Stationsgebied en Achter de Molen) lijken zich uitermate te lenen voor hoogbouw. Betaalbare appartementen voor jongeren.

Woonvoorzieningen voor ouderen. Voor gezinnen in de binnenstad is parkeren ook niet altijd vanzelfsprekend meer of ze gebruiken deelauto's zodat de parkeernormen omlaag kunnen. Wij zouden **binnenstedelijke hoogbouw** graag uitgezocht en meegenomen zien, als alternatief voor het aanleggen van nieuwe grote woonlocatie. Een stedenbouwkundige visie is vooraf gewenst.

## *Iedereen kan netjes op zijn beurt wachten...*

---

Behalve goed OV heeft ook de fietser onze sterke aandacht. In de begroting is aandacht voor fiets parkeren, elektrische fietsen, de bakfiets in het Nieuwstraatkwartier; maar opvallend weinig voor de **fietssnelweg F35**. Het tracé Wierdensestraat (gedeelte Aaldrinksingel – Nieuwstraat) wordt genoemd in het rijtje ‘nog in uitvoering of binnenkort startend’ (p. 111). Hoe vlot het bijvoorbeeld met het tracé bij het Rietstation? Moet de hele F35 niet voor 2025 zijn aangelegd? Onder het motto van ‘werk met werk maken’ lijken voorheen vooral de makkelijk stukken te zijn aangelegd, en de knelpunten te zijn vooruitgeschoven. Daarmee draagt het geld voor de F35 misschien bij aan het financieringsprobleem van het programma Water en Riolerings, maar het risico dreigt dat de knelpunten hiermee straks onbetaalbaar worden, of nog erger: niet worden opgelost.

Onze fractie wil het college er graag aan herinneren dat wij samen met GroenLinks op 27 juni 2019 een motie hebben ingebracht, welke ruim is aangenomen (32 voor, 3 tegen), en welke het college verzoekt door te pakken met de F35, in het bijzonder:

- het tracé van de F35 scherper vast te leggen en dit planologisch te reserveren (cq. opnieuw actualiseren van de kaartbijlagen bij het masterplan F35 voor het gemeentelijk grondgebied van Almelo);

- oplossingen te ontwerpen voor knelpunten in de aanleg van de F35 (bijvoorbeeld de zoekgebied Rietstation en Bleskolsingel);
- voor 1 oktober 2019 te komen met een plan van aanpak voor de aanleg van de F35 en dit aan de raad voor te leggen.

De motie staat niet meer in de lijst van niet-afgehandelde moties, maar volgens ons is er nog wel wat huiswerk te doen. **We willen de F35 ook graag afzetten tegen de voortvarendheid waarmee bevaarbaar water wordt aangepakt.** Ook hier zijn we voor, maar we stellen wel voor dat iedereen netjes op zijn beurt wacht. Financiering is altijd het argument geweest waarom de F35 zo lang duurt. Dit argument is ons inziens niet meer houdbaar. Wij zien graag dat er wordt doorgepakt en horen graag van het college hoe het staat met de uitvoering van de genoemde motie.

### *Ontdek hightech Almelo*

---

“Het beeld van Almelo als textielstad kan écht de kast in. Almelo is uitgegroeid tot dé high-tech maakindustrie-stad van Twente. En daar mogen wij ontzettend trots op zijn!” Deze woorden van onze burgemeester op de website van Ontdek Hightech Almelo (<https://ontdekhightech.nl/>) willen we van harte beamen, waarbij toegevoegd dat textiel vandaag de dag ook hightech is en we ook trots zijn op Almelo als textielstad. Ook in de begroting spat de trots ervan af als we lezen dat de ontwikkelvisie voor een nieuw bedrijventerrein voor grootschalige kavel, het XL-2 Businesspark, schetst op welke wijze in Almelo een duurzaam bedrijventerrein voor hightech en logistiek ontwikkeld zal gaan worden.

Wij willen er graag nogmaals de aandacht op vestigen, en zullen dit blijven herhalen, dat het mooi is dat we grote logistieke bedrijven aantrekken, maar dat voor de **arbeidsmigranten** die we daar aan het werk helpen de huisvesting vaak slecht geregeld is. Als Almelo kiest voor arbeidsmigranten, dan moet je er ook vol voor gaan. Arbeidsuitbuiting is per definitie een vorm van mensenhandel en ook in Almelo niet uit te sluiten. Wij zien echter graag een sterkere **focus op high-tech, in plaats van op logistiek** (‘verdozing van het landschap’); en zouden het XL-2 Businesspark ook graag zien als een Almelo’s in plaats van een regionaal bedrijventerrein in de zin van geen Gemeenschappelijke Regeling hiervoor.

Sowieso zou de ChristenUnie graag een transformatie zien van een economie die draait om de behoeften die oneindig zijn en de middelen die schaars zijn, naar een economie die draait om mensen en waardevolle (klant)relaties. Daarbij passen duurzame zaken als de leen- en deeleconomie, lokaal produceren, en sociaal ondernemerschap. Daarbij past ook dat de gemeente samen met (voedsel)producenten en de (super)markt gaat inzetten op het promoten van (het eten van) **lokale producten**. Logistiek heeft in deze context ook een andere dimensie. Bij duurzaamheid past tenslotte ook een ‘energieneutraal’ XL-2 Businesspark park, bijvoorbeeld door dit industrieterreinen zo in te richten dat het dienst doet als een zogenaamde ‘energy hub’.

### *Almelo: Stijl, status, stedelijkheid*

---

Stijl, status, stedelijkheid: met dit adagium heeft onze fractie in 2014 de uitstraling van Almelo neergezet. De **stijl** van de stad slaat op het karakter van Almelo en is een expressie van de mensen die er wonen. Gelukkig is er de laatste jaren weer aandacht voor historische stijl. **Status** refereert mede aan een rijk aristocratisch verleden, de *grandeur* van vroeger. Almelo is een stad met een laag opleidingsniveau. Als de trend van polarisatie doorzet, zullen hoogopgeleiden zich hier steeds minder thuis voelen en wegtrekken naar “slimmere” steden. Almelo heeft zich lang te gericht op de grijze middenmoot. Als wij hoogopgeleiden voor deze stad willen behouden, moeten we alle zeilen bijzetten. **Stedelijkheid** heeft betrekking op de ‘rommeligheid’ die bij een stad hoort.

Inmiddels ziet iedereen in dat kleinschaligheid, veelzijdigheid en drukte positieve kwaliteiten zijn van een stadscentrum, en zijn de fiets en auto terug in de Grotestraat.

In deze context willen we aandacht vragen voor de **cultuursector**. Voor de duidelijkheid: de bezuinigingen op cultuur waren een efficiëncyslag en gaan we niet terugdraaien. Maar er is wel geld nodig voor nieuw beleid. Het is toe te juichen dat bij de najaarsrapportage een half miljoen is gereserveerd om een impuls te geven aan het cultureel klimaat.

Wij willen pleiten voor herhuisvesting van het **Stedelijk museum op een prominente plek in de binnenstad** met voldoende ruimte voor exposities. Ook pleiten we voor het koesteren van en zo nodig investeren in een modern **Theater(hotel)**. Tenslotte pleiten we voor transformatie van de **Bibliotheek** richting mediavoorzieningen (gericht op jeugd, integratie met Omroep Almelo), Fablab (samenwerking met industrie) en Ontmoetingsplek voor samenwerking (zogenaamd kulturhus, met aandacht voor bestrijding van laaggeletterdheid).

### *Behandel andere mensen net zoals je zelf behandeld wilt worden (Math. 7:12)*

Het zijn de woorden van Jezus, zo'n 2000 jaar gelden al uitgesproken. Dat is wat ons betreft ook van toepassing op de bestuurscultuur, voor de fractie van de ChristenUnie altijd een belangrijk onderwerp geweest. De gemeente is er voor de inwoners, en niet andersom. Dienen in plaats van heersen. Geen politieke spelletjes. Geen imago politiek. Geen beloftes voor de verkiezingen die na de verkiezingsdag al vergeten zijn. Dat verhoogt ook het **vertrouwen in de overheid**, voor Almelo genoemd als een van de belangrijkste verbeterpunten.

Er ligt onze fractie iets zwaar op het hart waar het gaat om **initiatieven vanuit de maatschappij** rondom woonvormen voor ouderen. Of het nu gaat om Hof van Heden, De Portier of een Armeense woonvoorziening; wij zien een patroon dat de gemeente vooral problemen ziet in plaats van kansen, een soort verdedigende houding aanneemt, en vooral blij lijkt te zijn als dergelijke initiatieven stoppen zonder dat de schuld daarvan direct bij de gemeente zelf ligt. Maar is dit een dienende houding? Is dit faciliteren of frustreren? En wat doet dit met het vertrouwen van de inwoner in de gemeente Almelo? Lossen wij de problemen van de maatschappij op, of vinden we initiatieven van inwoners alleen maar lastig. Wie is er nu voor wie?

Als voorbeeld de **woonzorgvoorziening voor Armeense ouderen**, waarvoor Beter Wonen en Stichting Brunnera al circa een decennium bezig zijn. Dit is op *alle niveaus* besproken en er zijn *vele verwachtingen* geschept. Eerst ging een locatie Veenelanden niet door. Toen konden uitgewerkte plannen voor Huize Alexandra niet doorgaan omdat de gemeente hier asielzoekers huisvestte. Meest recent lagen er uitgewerkte plannen voor een locatie aan het Welgelegen waarbij bewoners zelfs al op een wachtlijst staan of al gekozen hadden voor een specifiek appartement. Initiatiefnemers zijn echter zo lang aan het lijntje gehouden dat inmiddels omstandigheden zijn gewijzigd. Tussentijdse besluiten als openbare verkoop (?) alsmede het moeten slopen van sociale huur elders maken dat Beter Wonen – waar inmiddels, net als bij de gemeente, op alle niveaus al andere mensen zitten – liever een andere locatie heeft. Zucht van opluchting bij de wethouder, ik heb de schuld niet. Maar is dat echt zo? En hoe nu dan wel verder, zowel met de Armeense woonvoorziening als met de locatie Welgelegen? Er wordt in beide gevallen niets concreets voorgesteld.

Dit is niet meer uit te leggen aan de inwoners, ook niet vanuit het standpunt van de gemeente. Als de gemeente liever een ander beleid heeft, in plaats van de innig gewenste woonzorgvoorziening voor Armeense ouderen, laat het college dit hardop zeggen. Maar kijk ook eens bij Residentie Buitenzorg hoe goed iets kan werken. En bedenk ook wat het alternatief is. Vele kleine zorgbureautjes met 2-3 klanten uit eigen familie, gebaseerd op PGB's? Vraag de wethouder zorg(fraude) maar eens of hier misschien ook nadelen aan vastzitten...

In het kader van duidelijkheid horen we de wethouder bij de begrotingsbehandeling graag een van de twee volgende zinnen uitspreken: het is òf “dit is een wens uit de samenleving en hier zet ik mij dienend voor in”, òf “ik geloof hier niet in en loop hier niet voor”.

De burgerpeiling geeft aan dat het percentage inwoners dat veel vertrouwen heeft in de gemeente is gestegen van 12% naar 25%. Dat is goed nieuws. Laten we dit vasthouden. Vertrouwen komt immers te voet en gaat te paard.

### *De elfde van de elfde*

---

Carnaval komt van ‘carnem levare’, letterlijk vertaald het wegnemen van het vlees. In de Bijbel komt ‘het vlees’ ook voor en staat dan symbool voor slechte verlangens. Het vlees wordt dan gesteld tegenover de Geest. Geest en vlees verwijzen naar Gods belofte enerzijds versus eigen werken anderzijds (Galaten-brief). In andere landen is 11 november weer wat anders, namelijk de jaarlijkse herdenking van de wapenstilstand van 11 november 1918, die einde betekende van de Eerste Wereldoorlog. In België, Frankrijk en Servië is 11 november als Wapenstilstandsdag zelfs een nationale feestdag.

Almelo hoopt op DV 11 november een door de raad goed bevonden begroting te hebben. Laat dit ook een **feestdag** zijn. Dit is de laatste begrotingsbehandeling van dit college. Afgelopen periode waren de verhoudingen coalitie-oppositie niet altijd even optimaal. Hier speelden bezuinigingen op bijvoorbeeld cultuur ook een rol. Moeilijke boodschappen geven spanning. Nu de (financiële) basis op orde is mogen we echter het oude achter ons laten en positief vooruitkijken. Onze fractie wenst dat we al het vermaledijde (‘het vlees’) achter ons kunnen laten opdat de stad gebenedijd (gezegend) mag zijn. Wij wensen u en elkaar daarbij Gods onmisbare zegen toe.

Fractie ChristenUnie Almelo  
Wouter Teeuw & Jeanet Buikema